

Створення бази даних ідентифікаційних ознак, якісних і вартісних характеристик основних та супутніх видів сировини дорогоцінного (напівдорогоцінного) каміння з родовищ України

У 2012 році в Державному гемологічному центрі України в рамках науково-дослідної роботи (далі – НДР) «Створення бази даних ідентифікаційних ознак, якісних і вартісних характеристик основних та супутніх видів сировини дорогоцінного (напівдорогоцінного) каміння з родовищ України» було виконано I етап за темою «Моніторинг та створення бази даних ідентифікаційних ознак, якісних і вартісних характеристик основних та супутніх видів сировини дорогоцінного (напівдорогоцінного) каміння з родовищ центральної та східної частин України».

Під час виконання НДР було зібрано і проаналізовано інформацію з ДНВП «Геоінформ України», бібліографічних джерел та мережі Інтернет, а також досліджено понад 30 зразків мінералів і гірських порід, які зустрічаються на території центральної та східної частин України. Зразки були представлені з приватних колекцій і колекцій музеїв ІГМР ім. М.П. Семененка НАНУ і геологічного факультету КНУ ім. Т. Шевченка.

Методи дослідження, які використовувались під час виконання НДР, – це аналітичне дослідження інформації, зібраної з друкованих (ДПНВП «Геоінформ України», фахова література) й електронних джерел (мережі Інтернет), візуальні та інструментальні гемологічні методи вивчення зразків дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння з проявів і родовищ України.

У ході виконання НДР було проведено моніторинг 128 родовищ і проявів дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння України, які знаходяться в межах

центральної (Дніпропетровська, Полтавська, Черкаська, Кіровоградська, Вінницька області) і східної (Харківська, Луганська, Донецька і Запорізька області) частин України.

Зібрана інформація була проаналізована і систематизована за місцезнаходженням родовищ і проявів дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння, а також за мінералогічною назвою мінералів або петрографічною назвою гірських порід і представлена у вигляді бази даних. У цій базі даних подано назву каменів, їхні ідентифікаційні ознаки: колір, габітус кристалів, текстурний малюнок гірських порід (за наявності оптичні ефекти та інші діагностичні особливості). Якість зразків визначалася за вимогами ТУ У-41-05396155-002-94 «Камені кольорові природні у сировині» або ТУ У-41-05396155-002-94 «Камені-самоцвіти природні у сировині» відповідно до розміру уламків. Також приділялась увага здатності мінералів і гірських порід до обробки (розпилювання, шліфування, полірування чи різьблення). Крім того, наведено основні дефекти, які зустрічаються у зразках дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння, із зазначенням необхідних додаткових засобів їх обробки.

Крім наведеної інформації, база даних містить географічну прив'язку, геологічну будову родовищ або проявів, ким і коли вони були вивчені.

У НДР проведено оцінку перспективності цих родовищ та проявів за напівкількісною шкалою «низька – середня – висока» на основі ідентифікаційних ознак, якісних характеристик, де-

фектів та інформації про стан родовищ і проявів на сьогодні.

Вартісні критерії дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння в роботі визначалися шляхом моніторингу українського ринку мінералів і гірських порід, а також на основі інформації мережі Інтернету щодо каміння, яке часто зустрічається на українському ринку, а саме: опал, содаліт, епідозит, скам'яніле дерево, яшми, мінерали групи кварцу тощо. Також використовувався метод порівняння на підставі аналогії за текстурно-колеристичними та якісними характеристиками між українськими та зарубіжними дорогоцінними і напівдорогоцінними каменями, що є на вітчизняному ринку.

У результаті виконання I етапу цієї НДР визначено ряд різновидів дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння, яке знаходиться на родовищах і проявах в межах центрального і східного регіонів України і має великі перспективи у разі видобування його старательським способом. Крім того, сформована інформаційна база дозволяє оперативно надавати консультації щодо родовищ і проявів дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння, які знаходяться в межах центрального і східного регіонів України. Наступним етапом заплановано продовжити вивчення дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння в межах північної і західної частин України, для того щоб мати змогу надати вичерпну гемологічну оцінку та встановити перспективи старательського видобутку дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння у зазначених регіонах України.